

Amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik i forandring

Afskrækkelse, alliancefællesskaber og teknologisk dominans i en ny sikkerhedspolitisk æra

Amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik er i forandring. Stormagtskonkurrencen med Kina og delvist Rusland er det altoverskyggende fokus, der sætter rammerne for Biden-administrationens forsvars- og sikkerhedspolitiske linje. På den baggrund undersøger CMS-rapporten *Amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik i forandring: Afskrækkelse, alliancefællesskaber og teknologisk dominans i en ny sikkerhedspolitisk æra*, hvordan Biden-administrationen forvalter dette skifte både strategisk og i praksis, og hvordan det kommer til udtryk i den transatlantiske relation. Rapporten zoomer ind på forandringer inden for tre centrale dimensioner: afskrækkelsespolitik, alliance- og partnerskabspolitik samt teknologipolitik.

Rapportens anden del belyser, hvordan disse tre forsvars- og sikkerhedspolitiske komponenters forandring påvirker den transatlantiske relation, der er forankret i NATO-rammen. Her analyseres det specifikt, hvilke muligheder og udfordringer der er forbundet med det amerikanske strategiske fokusskifte. Rapporten afsluttes med konkrete anbefalinger til, hvordan Danmark kan indtage en rolle som brobygger, særligt i relation til NATO's tilpasning til de amerikanske strategiske interesser

CMS Memo

August 2023 · Lise Wiederholt Christensen

Centrale pointer

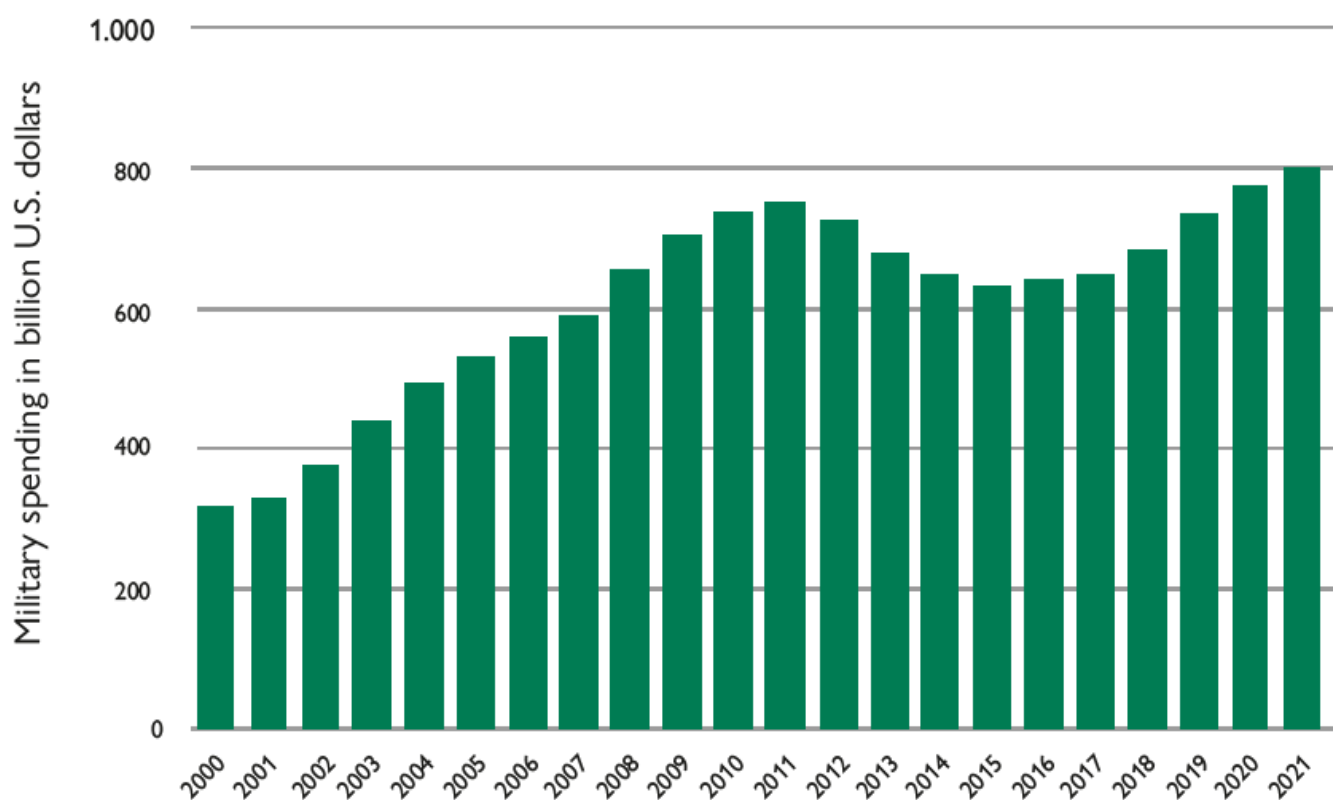
- USA befinder sig i en konkurrencetilstand med Kina og Rusland. En tilstand, der gennemsyrrer al amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik, og som er definerende for den amerikanske selvforståelse som stormagt.
- Særligt er tre centrale dimensioner i forandring: afskrækkelsespolitikken, alliance- og partnerskabspolitikken samt teknologipolitikken.
- Danmark kan i lyset af USA's strategiske fokusskifte mod stormagtskonkurrence udnytte sin rolle som brobygger til at få implementeret centrale amerikanske prioriteter i en transatlantisk ramme.

inden for samtænkning af afskrækkelsesinstrumenter, teknologi og allianceintegration.

Implikationer for Danmark

USA er Danmarks tætteste allierede, og NATO er den vigtigste multilaterale ramme for Danmark. Det betyder, at når der sker forandringer inden for amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik og NATO-rammen, påvirker det de grundlæggende rammebetingelser for dansk forsvars- og sikkerhedspolitik. Danmark skal således i de kommende år finde sine ben i en ny relation til USA. Fra dansk side kan der tænkes strategisk inden for de tre nøglekomponenter i amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik, som denne rapport har beskæftiget sig med. Ved at strukturere sin politiske linje i forhold til disse komponenter har Danmark mulighed for at prioritere sine ressourcer, så de målrettes disse interesser. Inden for de tre områder kan der særligt tænkes i, hvilken rolle Danmark kan indtage for at bibeholde den nære alliancerelation til USA under nye betingelser.

Figur 2: Military spending in the United States from 2000 to 2021 (in billion U.S. dollars)

USA's militæruddgifter i perioden fra 2000 til 2021 i US dollars.

Kilde: Statista.com

Anbefalinger

Rapportens centrale anbefaling er, at **Danmark i lyset af USA's strategiske fokusskifte kan udnytte sin rolle som brobygger til at få implementeret centrale amerikanske prioriteter i en transatlantisk ramme.** På den baggrund opstilles følgende tre brobyggerroller, som kan danne inspiration for fremtidig dansk forsvars- og sikkerhedspolitik.

Alliancebrobygger

Danmark kan forsøge at spille en konstruktiv rolle ved diplomatisk at facilitere samarbejdet mellem europæiske NATO-allierede og USA's indopacifiske allierede. De følgende er nogle konkrete bud på, hvordan man fra dansk side kan tage initiativ til at understøtte USA's nye allianceprioriteter:

Danmark kan i NATO-rammen indtage en proaktiv rolle i forhold til NATO's partnerskaber i den indopacifiske region, herunder partnerskaberne med Sydkorea, Japan, Australien og New Zealand. Det kan blandt andet bestå i, at man fra dansk side:

- Presser på for at man afholder flere højniveaumøder mellem forskellige NATO-allierede og de indopacifiske partnere. Dette kan være inden for både den politiske og den militære søjle i NATO, der kan fungere som platform for konkret erfarings- og informationsudveksling.
- Sikrer, at sådanne højniveaumøder medfører en udvidet dialog med de asiatiske partnere, der kan opbygge en institutionel videnskapacitet i NATO om den indopacifiske region, som er nødvendig, hvis NATO fremover skal spille en mere aktiv rolle i området.

- Forsøger at styrke samarbejdet med de indopacifiske partnere med hensyn til teknologidagsordenen. NATO's kvantecenter i København kunne fungere som løftestang for at oprette et samarbejde om kvanteteknologier med asiatiske partnere.
- Søger indflydelse ved at sekundere nationale eksperter til besiddelse af centrale poster i NATO's internationale stab inden for partnerskabsområdet eller specifikt NATO's politiske afdeling, der beskæftiger sig med Kina.

Danmark kan afsøge mulighederne i selv at styrke sin relation til de indopacifiske partnere uden for NATO-rammen, hvilket kan være en måde at udvise engagement i forhold til Danmarks bilaterale relationer i regionen.

- Danmark kan afsætte flere midler til forsvarsattachéer, militærrådgivere eller forsvarsrådgivere i den indopacifiske region. I øjeblikket har Danmark en forsvarsattaché placeret i Beijing, som er sideakkrediteret til Japan og Sydkorea. Man kan overveje at udvide dette med selvstændige attachéer i Japan og Sydkorea samt at oprette forsvarsattaché- eller militærrådgiverstillinger i Australien og Indien.
- Det danske forsvar kan afsøge mulighederne for at deltage i bilaterale øvelser med de indopacifiske partnere. Dette kunne blandt andet være inden for cyberområdet, hvor Danmark har kompetencer og derfor kunne indtage en førerrolle.

Samtækningsbrobygger

Med afskaffelsen af EU-forsvarsforbeholdet kan Danmark spille en vigtig brobyggende rolle i forhold til at samtænke indsatser på tværs af civile og militære kompetenceområder, særligt hvad angår relationen mellem NATO og EU.

USA's vægtning af 'integreret afskrækkelse' kan give Danmark en mulighed for at genbesøge nogle af de væsentligste samtækningskoncepter, som tidligere har været grundelementer i dansk udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik.

- Danmark kan afsøge muligheden for at styrke NATO's relationer til civile aktører, herunder internationale organisationer og andre aktører, der besidder relevante civile kompetencer, eksempelvis EU, FN, NGO'er og private virksomheder.
- Danmark kan arbejde for, at NATO og EU ikke blot mødes til officielle højniveaumøder eller på stab-til-stab-niveau, men også mødes på komité-/arbejdsgruppeniveau, hvor det vil være muligt at udarbejde flere konkrete initiativer på udvalgte politikområder og omsætte disse til konkret praksis.
- Danmark vil i særdeleshed kunne tage initiativ til at udarbejde et tættere samarbejde om strategisk kommunikation, situationsforståelse og befolkningens modstandskraft mellem NATO og EU.

Teknologisk brobygger

Danmark har på mange måder et godt udgangspunkt i forhold til USA's øgede fokus på ny og avanceret teknologi. Danmark er et af de mest digitaliserede lande i verden og er dygtig til at implementere ny teknologi. Den særlige erfaring og viden inden for det digitale område kan understøtte en dansk brobyggende rolle inden for teknologidagsordenen. I forlængelse af ovenstående kan Danmark forsøge at agere bindeled mellem NATO's og EU's teknologidagsordener. Det vil være i Danmarks interesse at samordne de to dagsordener, så der ikke opstår konkurrence og spændinger mellem de to organisationer.

- Danmark kan som det første skridt arbejde for, at NATO og EU får en fælles forståelse af teknologikonkurrencen og implikationerne heraf for begge organisationer.
- Danmark kan tage initiativ til at nedsætte en arbejdsgruppe på tværs af de to organisationer, som Danmark kan påtage sig formandskabet for, og hvor formålet er at udvikle en fælles tilgang til ny teknologi.
- Danmark kan – evt. gennem en nyoprettet arbejdsgruppe – tage initiativ til, at der udarbejdes en fælles strategi for teknologi på tværs af EU og NATO, som adresserer politiske, militære og økonomiske implikationer ved ny teknologi og teknologikonkurrencen med Kina og Rusland.
- Danmark kan afsøge muligheden for at strømline NATO's og EU's respektive planlægningsprocesser yderligere, særligt hvad angår udvikling og implementering af ny teknologi.

Amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik i forandring

Dette CMS-memo bygger på CMS-rapporten *Amerikansk forsvars- og sikkerhedspolitik i forandring - Afskrækkelse, alliancefællesskaber og teknologisk dominans i en ny sikkerhedspolitisk æra*, udgivet af Center for Militære Studier ved Københavns Universitet i samarbejde med Djøf Forlag. Rapporten findes i fuld længde under "Publikationer" på Center for Militære Studiers

Yderligere læsning:

- *Fremtidens konflikter og krige i et strategisk perspektiv*. CMS-rapport. 2022.
- *Amerikansk Arktis-politik i forandring - aktører og konfliktforståelser*. CMS-rapport. 2022.

Om CMS

Center for Militære Studier er et forskningscenter på Institut for Statskundskab, Københavns Universitet. På centret forskes der i sikkerheds- og forsvarspolitik samt militær strategi. Forskningen danner grundlag for forskningsbaseret myndighedsbetjening af Forsvarsministeriet og de politiske partier bag forsvarsforliget.

Kontakt os

E-mail: cms@ifs.ku.dk

Telefon: +45 35 32 40 88

Besøg vores hjemmeside: cms.polsci.ku.dk

Følg os

Facebook: facebook.com/centerformilitaerestudier

Twitter: @MilStudiesCPH

LinkedIn: linkedin.com/company/centre-for-military-studies